

Sygn. akt V KK 177/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 października 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Gradzik (przewodniczący)

SSN Wiesław Błuś

SSN Przemysław Kalinowski (sprawozdawca)

Protokolant Anna Kowal

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Lucjana Nowakowskiego
w sprawie K. W. skazanego z art. 279 § 1 kk i in.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 23 października 2012 r.,
kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść skazanego
od wyroku Sądu Rejonowego
z dnia 18 listopada 2011 r.,

**uchyla wyrok Sądu Rejonowego z dnia 18 listopada 2011r., w
zaskarżonej części dotyczącej K. W., tj. w odniesieniu do
punktów I - VII, XV, XXVII - XXX tego wyroku i w tym zakresie
przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi I
instancji.**

UZASADNIENIE

W dniu 27 lipca 2011 r. Prokurator Rejonowy skierował do Sądu Rejonowego akt oskarżenia w sprawie sygn. 1 Ds. /.../ przeciwko 8 oskarżonym, w tym przeciwko K. W., oskarżając go o to, że:

- III. w dniu 24 na 25 marca 2011 r. w K., działając wspólnie i w porozumieniu z G. D. i D. L., po uprzednim włamaniu się przy pomocy dopasowanego klucza, dokonał kradzieży samochodu marki Volkswagen – Transporter o wartości 7 tys. zł wraz z dowodem rejestracyjnym tego pojazdu oraz innymi przedmiotami, których łączna wartość wyniosła 27798,99 zł. na szkodę P. M. - tj. o przestępstwo z art. 279 § 1 k.k. i art. 276 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.
- IV. w dniu 5 kwietnia 2011 r. w K., wspólnie i w porozumieniu z G. D. i D. L., po uprzednim włamaniu się przy pomocy dopasowanego klucza dokonał kradzieży samochodu dostawczego marki Volkswagen Caravella o wartości 6.200 zł., wraz z dowodem rejestracyjnym tego pojazdu i zaświadczeniem o opłaceniu składki ubezpieczenia OC, działając tym na szkodę G. K. oraz wraz z dowodem rejestracyjnym lekkiej przyczepy samochodowej marki „Rydwan” C 750, na szkodę D. P. - tj. o przestępstwo z art. 279 § 1 k.k. i art. 276 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.
- V. w okresie od 26 do 28 marca 2011 r. w B., działając wspólnie i w porozumieniu z G. D., w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, włamał się do zbiorników paliwa sześciu samochodów ciężarowych, skąd dokonał kradzieży oleju napędowego w ilości nie mniejszej niż 120 litrów i wartości nie mniejszej niż 600,00 zł., działając na szkodę E.M. - tj. o przestępstwo z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.
- VI. w dniu 13 marca 2011 r. w G. w rejonie giełdy samochodowej, działając wspólnie i w porozumieniu z G. D. i Ł. S., po uprzednim uzyskaniu od dysponenta tego samochodu marki Volkswagen Passat o wartości 12 tys. zł. A. K. oryginalnego kluczyka, dorobił jego kopię, po czym za jej pomocą włamał się do tego pojazdu i dokonał jego kradzieży, działając na szkodę J. B. - tj. o przestępstwo z art. 279 § 1 k.k.
- VII. w okresie od 8 do 9 marca 2011 r. w K., działając wspólnie i w porozumieniu z G. D., przy użyciu dopasowanego klucza włamał się do samochodu marki Volkswagen Golf, skąd dokonał kradzieży radioodtwarzacza CD marki AEG o wartości 150,00 zł. na szkodę M. W. - tj. o przestępstwo z art. 279 § 1 k.k. (k. 398-399).

W trakcie rozprawy głównej w dniu 18 listopada 2011 r. oskarżony K.W., podobnie jak oskarżeni G. D., D. L. i A. L., przyznając się do popełnienia wszystkich zarzucanych mu czynów złożył wnioski, na podstawie art. 387 § 1 k.p.k., o dobrowolne poddanie się karze. Jednocześnie wniósł o wymierzenie mu kary łącznej 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 5 lat oraz orzeczenie w stosunku do niego obowiązku naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonego P. M. w kwocie 5 000 złotych.

Po wysłuchaniu oskarżonego K. W., Sąd Rejonowy, działając na zasadzie art. 387 § 3 k.p.k., postanowił uzależnić uwzględnienie wniosku oskarżonego K. W. o skazanie bez przeprowadzenia rozprawy od dokonania w nim zmian polegających na:

- wymierzeniu za czyny opisane w punktach III i IV aktu oskarżenia, przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k., kary 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności oraz kary grzywny w wymiarze 50 stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 40 złotych,
- wymierzeniu za czyny opisane w punktach V, VI i VII aktu oskarżenia, przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k., kary 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności oraz kary grzywny w wymiarze 40 stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 40 złotych,
- orzeczeniu kary łącznej 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 5 lat,
- orzeczeniu kary łącznej grzywny w wymiarze 70 stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 40 złotych,
- oddaniu oskarżonego K. W. w okresie próby pod dozór kuratora sądowego,
- orzeczeniu obowiązku naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego M. W. kwoty 150 złotych, solidarnie z oskarżonym G. D., oraz
- orzeczeniu obowiązku naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonego P. M. w kwocie 5 000 złotych oraz zwolnieniu z kosztów postępowania.

Oskarżony K.W. oświadczył, iż wyraża zgodę na dokonane przez sąd w złożonym przez niego wniosku zmiany i chce dobrowolnie poddać się karze na wskazanych wyżej warunkach. Zmodyfikowanemu przez sąd wnioskowi oskarżonego nie sprzeciwił się także prokurator, podobnie jak oskarżyciel posiłkowy P. M. i jego pełnomocnik. Z kolei pokrzywdzony M. W. nie stawiał się na rozprawę pomimo tego, iż został prawidłowo powiadomiony o jej czasie i miejscu.

W związku z powyższym Sąd Rejonowy, dochodząc do wniosku, iż okoliczności popełnienia wszystkich przestępstw przez oskarżonego K. W., podobnie jak i pozostałych oskarżonych G. D., D. L. i A. L., którzy złożyli wnioski na rozprawie w trybie art. 387 § 1 k.p.k., nie budzą wątpliwości, a cele postępowania, pomimo nieprzeprowadzenia rozprawy w całości zostaną w ten sposób osiągnięte, wydał na podstawie art. 387 § 2 k.p.k. postanowienie o uwzględnieniu wniosków oskarżonych, w tym K. W., o wydanie wyroku skazującego. Nadto na podstawie art. 387 § 4 k.p.k. uznał za ujawnione dowody wymienione w akcie oskarżenia (k. 455-457).

Tym samym zaakceptował złożone wnioski o wydanie wyroku skazującego, w tym wniosek K. W., w przytoczonym kształcie, uznając iż zostały spełnione wszystkie przesłanki jego wydania, o jakich mowa w art. 387 § 2 k.p.k.

Jednocześnie, wyrokiem z dnia 18 listopada 2011 r., Sąd Rejonowy, m.in. orzekł co następuje:

- I. uznał oskarżonego K. W. za winnego popełnienia czynów opisanych w punktach I i II części wstępnej wyroku (będących odpowiednikiem czynów opisanych w punktach III i IV aktu oskarżenia) przyjmując, iż czynów tych dopuścił się w warunkach ciągu przestępstw, to jest przestępstwa z art. 279 § 1 k.k., art. 276 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 2 k.k. w związku z art. 91 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 279 § 1 k.k. w związku z art. 11 § 3 k.k. przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. wymierzył mu karę 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności;
- II. na podstawie art. 33 § 2 k.k. wymierzył oskarżonemu K. W. karę grzywny w wymiarze 50 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 40 złotych;
- III. uznał oskarżonego K. W. za winnego popełnienia czynów opisanych w punktach III i IV części wstępnej wyroku (będących odpowiednikiem czynów opisanych w punktach V i VI aktu oskarżenia) przyjmując, iż czynów tych dopuścił się w warunkach ciągu przestępstw, to jest przestępstwa z art. 279 § 1 k.k. w związku z art. 12 k.k., przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 279 § 1 k.k. w związku z art. 12 k.k., przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k., wymierzył mu karę 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności;

- IV. na podstawie art. 33 § 2 k.k. wymierzył oskarżonemu K. W. karę grzywny w wymiarze 40 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 40 złotych;
- V. na podstawie art. 85 k.k., art. 86 § 1 k.k. i art. 91 § 2 k.k. w miejsce jednostkowych kar pozbawienia wolności wymierzonych oskarżonemu K. W. w punktach I i III części dyspozytywnej wyroku orzekł karę łączną 2 lat pozbawienia wolności;
- VI. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k., art. 70 § 2 k.k. i art. 89 § 1 k.k. wykonanie wymierzonej oskarżonemu K. W. kary łącznej pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby 5 lat;
- VII. na podstawie art. 85 k.k., art. 86 § 1 i 2 k.k. w miejsce jednostkowych kar grzywny wymierzonych oskarżonemu K. W. w punktach II i IV części dyspozytywnej wyroku orzekł karę łączną grzywny w wymiarze 70 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 40 złotych;
- XV. na podstawie art. 73 § 2 k.k. oddał oskarżonych K. W. i G. D. pod dozór kuratora sądowego w okresie próby;
- XXVII. na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego K. W., G. D. oraz D. L. obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego P. M. kwot po 5 000 złotych od każdego z oskarżonych;
- XXVIII. na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec K. W. i G.D. solidarnie obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego M. W. kwoty 150 złotych;
- XXIX. na podstawie art. 63 § 1 k.k. zaliczył oskarżonym K. W., G. D. i D. L. na poczet orzeczonych kar łącznych grzywny okresy zatrzymania w dniach od 13 kwietnia 2011 r. do 15 kwietnia 2011 r. przyjmując, iż jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności równoważny jest dwóm stawkom dziennym;
- XXX. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. i art. 17 ust. 1 i 2 ustawy o opłatach w sprawach karnych z dnia 23 czerwca 1973 r. zwolnił oskarżonych K. W., G. D., D. L. i A. L. od ponoszenia kosztów postępowania w sprawie, którymi obciążył Skarb Państwa, w tym i od opłaty sądowej (k. 458-460).

Powyższy wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron procesowych i uprawomocnił się, w tym w stosunku do K. W., w dniu 25 listopada 2011 r. (k. 465).

Obecnie, Prokurator Generalny wniósł kasację od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego z dnia 18 listopada 2011 r., zaskarżając powyższy wyrok w części dotyczącej oskarżonego K. W. (punkty I-VII, XV, XXVII- XXX wyroku) w całości, na jego niekorzyść.

Na podstawie art. 523 § 1 k.p.k., art. 526 § 1 k.p.k. i art. 537 § 1 i 2 k.p.k. Autor kasacji zarzucił kwestionowanemu orzeczeniu rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie art. 387 § 1 i 2 k.p.k., polegające na uznaniu K. W., dobrowolnie poddającemu się odpowiedzialności karnej, winnym popełnienia jedynie czterech czynów opisanych w punktach od I do IV części wstępnej wyroku i wymierzenie mu kar i środków karnych zgodnie z zaakceptowanym wnioskiem o wydanie wyroku skazującego, podczas gdy uzgodniony wniosek obejmował uznanie oskarżonego winnym popełnienia łącznie pięciu czynów opisanych w punktach od III do VII aktu oskarżenia, w następstwie czego nie doszło do merytorycznego rozstrzygnięcia w zakresie czynu wskazanego w punkcie VII aktu oskarżenia, a nadto do rażącego naruszenia przepisu prawa materialnego - art. 46 § 1 k.k., z uwagi na nałożenie na K. W., na podstawie tego przepisu, obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem na rzecz M. W., pomimo braku skazania go wcześniej za przestępstwo, z którym wiązało się nałożenie powyższego obowiązku.

W oparciu o tak sformułowany zarzut skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego wniesiona na niekorzyść K. W. okazała się w pełni zasadna, a zawarty w niej wniosek o uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w części dotyczącej tego oskarżonego – zasługiwał na uwzględnienie. Autor nadzwyczajnego środka zaskarżenia trafnie wskazał, że przedmiotem zarzutów postawionych osk. K. W. w akcie oskarżenia było pięć czynów opisanych w pkt-ach od III do VII. Oskarżony przyznał się do popełnienia wszystkich tych czynów i w toku rozprawy głównej w dniu 18 listopada 2011 r. na podstawie art. 387 § 1 k.p.k. wystąpił z wnioskiem o wydanie w stosunku do niego wyroku skazującego za wszystkie zarzucane mu czyny będące przedmiotem procesu w niniejszej

sprawie. Także modyfikacje wniosku dokonane w związku z zastosowaniem procedury przewidzianej w art. 387 § 3 k.p.k. – dotyczyły pięciu czynów zarzuconych osk. K. W. w akcie oskarżenia. Natomiast w wyroku Sądu Rejonowego z dnia 18 listopada 2011 r., rozstrzygnięto o odpowiedzialności karnej osk. K. W. jedynie za cztery spośród zarzuconych mu czynów. Przedmiotowy wyrok pomija natomiast piąty z tych czynów, polegający na włamaniu się do samochodu m-ki Volkswagen Golf i dokonaniu zaboru radioodtwarzacza na szkodę M. W. Uchybienie powyższe było niewątpliwie wynikiem przeoczenia, tym bardziej, że w dalszej części przedmiotowy wyrok zawiera orzeczenie o nałożeniu obowiązku solidarnego – wraz ze współsprawcą tego czynu G. D. – naprawienia szkody wyrządzonej tym właśnie przestępstwem na rzecz pokrzywdzonego M. W.

Powyższe wskazuje, że sąd *meriti* – wprawdzie błędnie, ale zakładał jednak, iż nastąpiło skazanie osk. K. W. za przestępstwo popełnione na szkodę w/w pokrzywdzonego. Tymczasem, w rzeczywistości wobec braku takiego skazania, nałożenie obowiązku naprawienia szkody za ten czyn nie znajdowało żadnych podstaw i także naruszało obowiązujący porządek prawny.

W konsekwencji należało więc uznać, że w toku wyrokowania w niniejszej sprawie doszło do rażącego naruszenia dyspozycji art. 387 § 1 i 2 k.p.k. Sąd rozpoznający sprawę w związku z wnioskiem złożonym w tym trybie nie ma możliwości samodzielnego modyfikowania zakresu odpowiedzialności karnej oskarżonego i skazywania go tylko za część przestępstw objętych wnioskiem – bez podjęcia działań przewidzianych w art. 387 § 3 k.p.k. i doprowadzeniu do zmian we wniosku zaakceptowanych przez podmioty wymienione w § 2 tego przepisu. Ewentualne ujawnienie się braku warunków do uwzględnienia wniosku w całości w dotychczasowej postaci i niemożność dokonania stosownego uzgodnienia – prowadzi do rozpoznawania sprawy na zasadach ogólnych.

W tym wypadku żadne zmiany w ostatecznych uzgodnieniach nie nastąpiły, można natomiast przyjąć, że nie było zamiarem Sądu I instancji ograniczanie zakresu odpowiedzialności osk. K. W. przez odstąpienie od skazania go za jeden z zarzuconych czynów. Jednak w rzeczywistości taka zmiana nastąpiła – w porównaniu z aktem oskarżenia i wnioskiem złożonym w trybie art. 387 § 1k.p.k., a w konsekwencji, pomimo tego, że uzgodnienia poczynione na podstawie tego przepisu obejmowały pięć czynów, ostatecznie doszło do skazania jedynie za cztery przestępstwa – przy jednoczesnym wymierzeniu kar łącznych pozbawienia

wolności i grzywny – w rozmiarze w jakim miały one odnosić się do skazania za pięć przestępstw.

W świetle przedstawionych okoliczności jest oczywiste, że uchybienie jakiego dopuścił się Sąd Rejonowy miało charakter rażący, a jego wpływ na treść orzeczenia należało ocenić jako istotny. Poza rozstrzygnięciem pozostał bowiem jeden z czynów zarzuconych osk. K. W. w akcie oskarżenia i objęty wnioskiem o dobrowolne poddanie się odpowiedzialności karnej.

Zaistniała sytuacja procesowa determinowała też zakres orzeczenia kasacyjnego. Rażące naruszenie prawa procesowego przez sąd meriti, opisane powyżej, dotyczy podstawowych zasad funkcjonowania instytucji dobrowolnego poddania się karze. Nieprawidłowe jej zastosowanie nawet co do części czynów będących przedmiotem procesu (w tym wypadku polegające na pominięciu jednego z czynów objętych uzgodnieniem) – rodzi konieczność uchylecia całego orzeczenia w odniesieniu do osk. K. W. i ponownego rozpoznawania sprawy w zakresie jego dotyczącym. Odrębne bowiem skazanie tego oskarżonego za czyn zarzucony w akcie oskarżenia a pominięty w fazie wyrokowania, byłoby w sposób oczywisty naruszeniem swego rodzaju porozumienia, które stanowiło jedną z zasadniczych przesłanek zastosowania procedury przewidzianej w art. 387 kpk.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku.